

Programok, folyamatok megvalósítása

Tanulókörök

„Tündérbkert műhely” a húsvét jegyében

1

BESZÁMOLÓ

Tanulókör – „Tündérbkert műhely” a húsvét jegyében

Időpont: 2019. április 17. (szerda), 14⁰⁰ órától

Helyszín: 77386 Gödre, Fő utca 44.

Jelenlévők: Melléklet jelenléti ív szerint.

Program:

- Ismeretátadás a húsvéti ünnepkörhöz kapcsolódó szokásokkal, hagyományokkal kapcsolatban
- Húsvéti dekoráció készítése
- Hogyan készül a „nyuszikalács”
- Tojáskeresés
- „Nyuszikalács” fogyasztás

A program ismertetése

A rendezvénynek a település nevelési intézménye, a Gödrei Tündérbkert Óvoda adott otthont. A foglalkozáson óvodáskorú gyermekek vettek részt.

A húsvét a keresztény egyház egyik legfontosabb és legnagyobb ünnepe, ugyanakkor a tavasz eljövételének köszöntése is. Egyházi és családi ünnep egyaránt, amelyhez hazánkban is számos népszokás és hagyomány kötődik.

A húsvét és a hozzá kapcsolódó ünnepek a mozgó ünnepek közé tartoznak. A húsvét egybeesik a tavaszi napéjegyenlőség idején tartott termékenységi ünneppel, melynek elemei a feltámadás és az újjászületés. Húsvét napja az 1582-ből származó egyházi szabályzat szerint a tavaszi holdtölte utáni első vasárnapra esik: március 22. és április 25. közé. (Ezt mondja ki a niceai zsinat határozata is i.sz. 325-ben.)

Több népszokás kötődik a húsvéhoz. A hagyományok jelentős része nem épült be a keresztény vallás ünnepi rítusaiba, hanem azzal párhuzamosan, mint falusi közösségek ünnepi szokásai maradtak fent. A tanuló körben a tojás és a nyúl jelképe játszotta a legfőbb szerepeket.

Tojás: A tojás az élet újjászületésének, termékenységének legősibb jelképe. A születés, a teremtés, a megújulás jelképe. A kereszténységben a feltámadás szimbóluma lett. Krisztus úgy törte fel feltámadáskor a sziklasírt, miként a kifejlődött madár az őt fogva tartó tojáshéját – szól a hasonlat.

Nyúl: A húsvéti nyúl jelképe Németországból ered, nálunk csak a polgárosodással, a XIX. század folyamán honosodott meg. A legenda szerint Ostarának, a germán istennőnek volt egy színes tojásokat tojó madara, amelyet a gyermekek szórakoztatása kedvéért nyüllá változtatott. Más verzió szerint pedig dühében változtatta át a szárnyast. (Múlt-kor történelmi portál)

Az általános ismertetést követően gödrei húsvéti hagyományok, szokások, emlékek, történetek is szóba kerültek:

A húsvét hétfő volt az a nap, amely leginkább alkalmat adott a vicces, bohókás szórakozásra. Természetesen Gödrében is divatja volt a locsolásnak, de anno (évtizedekkel ezelőtt) nem kölnivel, hanem vizesvödörrel jártak a legények leányokat locsolni, akit „elkaptak” bizony tetőtől-talpig elázott.

A legények voltak azok, akik a legtöbb csínyet elkövették, és általában a „lányos házak” lakói voltak a csínyek elszennvedői.

Ilyen volt például a kiskapuk lelopása hétfő reggelre virradóra. Ahol fiatal leány volt és leakasztható kapu, (Márpedig a legények számára nem sok ilyen kapu volt!) az a porta nem volt „biztonságban”. Csapatosan jártak és a mozdítható kapukat leszedték, majd valahol máshol a faluban eldugták. A károsult gazda nyakába vehette a falut, hogy megtalálja az elrejtett kapuját. Ezzel azonban nem merült ki a legények „ötleháza”. Hétfévente, így Húsvét előtti hétféjén különösen, mindenki igyekezett, hogy a portája, hátsóudvara rendezett, felsepert legyen. Sok gazda a hátsóudvart úgy söpörte fel vesszősöprűvel, hogy az váltakozó íves mintázatot adott. Ha a legények bejutottak az udvarba - márpedig az esetek döntő többségében bejutottak - tettek róla, hogy a szépen felsepert hátsóudvaron legyen egy kis szalma, vagy akár trágya is elszórva. A legbátrabb tréfamesterek azt is kivitelezték, hogy a gazda szekerét, az éjszaka folyamán szétszedték, darabonként felvitték a melléképület tetejére és ott összerakták, szerencséjükre nem derült fény az elkövetők személyére.

A húsvéti körmenet is tradíció volt a településen, a templomtól a település szőlőhegyén lévő Kálvária-dombig vonultak az ünnepi mise résztvevői.

Nagyon kedves szokás volt a „felestojás” is, a feltámadási szentmisét követő vacsorán, az első hímes tojást elfelezték valamelyik családtagjukkal, és ha valaki bajba jutott, és a „felestársára” gondolt, akkor az biztos, hogy tudott neki segíteni.

A hímes tojások mintázása Gödre községben „gicázással” történt, a tojásra előrajzolták a mintákat méhviasszal, majd az e célra összegyűjtött hagymahéjból főzött lében megszínezték, használtak még a színezéshez céklát is.

Az ételek közül Gödrében is a főtt sonka, főtt tojás és torma volt a feltámadási szentmisét követő vacsora menüje. Ez volt a böjtöt követő első „húsos” étkezés.

A sváb elődök hagyatékaként készítettek az ünnepi asztalra babsalátát, krumpli salátát, és a menü elengedhetetlen eleme volt a házi készítésű torma. Ismereteink szerint ilyen gödrei hagyomány volt a „nyuszikalács” készítése is.

*A népszokások faluhelyen még ma is meghatározóak lehetnek a helyi közösségek életében. A húsvéti népszokások is kiveszőfélben vannak már települési, kistelepülési környezetben is. A jelenlegi, az anómia tendenciáját mutató világunkban a közösségek és a helyi értékek, szokások alapvetően határozhatják meg egy közösség jelenét, jövőjét, fennmaradását. **A népszokások művelése, átadása a generációk között egyértelmű hatással van a helyi közösségek identitásának megőrzésére, erősítésére.***

A húsvéti „Tündéerkert” műhelyen résztvevő gyerekeket, az óvodapedagógus, az életkori sajátosságainak megfelelően ismertették meg Húsvét ünnepével, az egyházi vonatkozásban, és a (nép)hagyományok tekintetében egyaránt. Így a rendezvényt segítő, a csoport irányítását felvállaló óvodapedagógus szakmai tapasztalata nagyban segítette, hogy a résztvevők, a koruknak megfelelő információkat kapjanak a Húsvét eredetéről, a hozzá kapcsolódó szokásokról. A „Tündéerkert” műhely így nemcsak egy játékos nap volt a gyermekek és a szülők, nagyszülők számára, hanem a húsvéti hagyományokat is megismerhették a gyerekek, melyek még a településen is élnek, illetve ily módon életben is tarthatók. Így a felnőttek vezethették be a gyerekeket a hagyományok, a (nép)szokások világába.

*A gyermekek fejlesztésének egyik módja a **kézművesség forma-átalakító, kézzel vagy kézi szerszámokkal végzett tevékenysége.** A „Tündéerkert műhely” foglalkozáson használt kézműves technikák figyelembe vették a résztvevő gyermekek életkori sajátosságait.*

A tanulókör témájaként igyekeztek a szervezők olyan elemet, illetve elemeket kiválasztani, amelynek elkészítése minden jelenlévő számára ad sikerélményt.

Azért, hogy mindenki sikeresen alkothasson, a legegyszerűbb kézműves technika alkalmazását javasolták a szervezők, a lebonyolítást segítő óvodapedagógusok, az önkéntes segítők. Így a papír, és azzal végezhető különböző technikák képezték a műhelymunka alapját.

A gyermekek befűzős tojásdísz, kinyitható papírtojást, nyuszi-amőbát készíthettek és húsvéti színezők is rendelkezésre álltak, ezekről készített képek benyújtásra kerültek a szakmai beszámolóhoz.

Az ételek közül olyanra esett a választás, melynek készítésében a gyermekek is tevékenyen részt vehetnek, és valószínűleg szívesen is fogyasztanak. Így esett a választás a „nyuszikalács”-ra. Míg régen

egy nagy készült, a „Tündérkert” műhelyben több kicsi, hogy mindenki készíthessen, aki kedvet érez hozzá. Önkéntes segítőként, a település védőnője ismertette meg a kicsikkel a „nyuszikalács” készítésének csínját-bínját.

A „nyuszikalács” receptje: A résztvevők nem egy nagy nyuszit, hanem több kicsit készítettek, így azoknak nem volt tojásból készült farkincájuk.

Hozzávalók: 1 db nyuszihoz, 140 ml tej, 40 g porcukor, 11 g élesztő, 250 g liszt, csipet só, 30 g olvasztott vaj, 1 db tojássárgája, a tetejére 1 db főtt tojás a farkincájának

Elkészítés: A tejet meglangyosítjuk, elkeverjük benne a porcukrot, mehet bele az élesztő és félretesszük 15 percre, hogy az élesztő felfusson. Addig a lisztet egy tálba szitáljuk, a vajat megolvasztjuk. A liszthez adunk egy csipet sót, az olvasztott vajat, a tojássárgáját majd az élesztős tejet. Alaposan összegyúrjuk, 30 percig kelesztjük. Az idő letelte után átgyúrjuk a tésztát és egy kb. 60-70 cm-es rudat sodrunk belőle, U alakba tesszük, tetejét kétszer összetekerjük. Sütőpapírral bélelt tepsibe tesszük és lekenjük tojással. 30 percet kelesztjük. Az idő letelte után megint lekenjük tojással és előmelegített sütőben pirosra sütjük. A farkincájának helyére egy db főtt tojást teszünk, miután kivettük a sütőből.

A kreatív tevékenységet egy kis testmozgás követte, a Múltház (Heimathaus) udvarán elrejtett (papír) **tojások felkutatása** követte. A keresésben a gyermekek vehettek részt, szüleik biztatása mellett. A gyermekek hangos tetszésnyilvánítása kísérte a lázas kutatást.

Amíg az udvaron a gyerekek az elrejtett tojásokat felkutatták, addig a sütemények is elkészültek a sütőben. A játékot követően jóízűen elfogyasztották az elkészült „nyuszikalácsokat”.

A gödrei „Tündérkert műhely” tanulókör a helyi óvodapedagógusok, szülők és önkéntes segítők önszerveződő kiscsoport foglalkozása volt. A tanulókör keretében a település jövőjét jelentő ifjú generáció bővíthette vallási, kulturális ismereteit, illetve irányított és koordinált képző és fejlesztő tevékenységeket végezhetett. A tevékenység célja többek között a helyi társadalom (hasznos) tudásának, tapasztalatainak és hagyományainak átadása volt a jövő felnőttei számára. A helyi tapasztalat és tudás „kézzelfoghatóvá tett” kommunikációja alapját képezi a helyi identitástudat, tudatosság, elköteleződés, aktivitás fejlődésének/fejlesztésének. Így a program szerves része közösségfejlesztés folyamatának, és egyben eleget tesz a „Közösségfejlesztési módszertani útmutató” 3.2.2.4. pontja szerinti előírásoknak is.

Észrevételek, tapasztalatok:

A tanulókörök meghatározása a Helyi Cselekvési Tervben megtörtént. A dokumentum tartalmazza, hogy a konzorciumot alkotó településeken összesen 18 tanulókör foglalkozás valósul meg különböző témakörökben. A rendezvénynaptár tartalmazza az ütemezésüket. A tanulókörök megtervezésekor adaptálásra kerültek az Útmutató 3.2.2.4. pontjában foglaltak azzal, hogy a Helyi Cselekvési Terv és a rendezvénynaptár tekinthető a tanulókörök megtervezésének, és ütemezésének, alapidokumentumának. A helyi javaslatok, igények adják meg azt a tematikai keretet, amelyben közösségfejlesztési

tevékenység a tanulókörben megvalósul. Ezeket a településeken közreműködő érintettek segítik. A tanulókörök lebonyolítása a szakmai vezető feladata, amelyet megoszt a helyi témavezetővel, illetve témavezetőkkel. A 8-10 fő aktív részvétele a tanulókörök szervezésében a helyi motiváció tekintetében gyakorlatilag nem megvalósítható. A projektben megvalósult tevékenységek dokumentációja, így a tanulókörök dokumentációja a projekt megvalósítása során a szakmai vezető kezelésében van. A szakmai beszámoló tekinthető a jegyzőkönyvnek.

Jelen tanulókör esetében a helyi nevelési intézmény biztosította a „szakértő” óvodapedagógust és a helyszínt.

A résztvevők megszólítása/összehívása tradicionális eszközökkel történt, meghívókkal, plakátokkal. A bevonást célszerű kiegészíteni a személyes megszólítás hagyományos módszerével, mert az még elidegenedő világunkban is hatékony/hatásos módszer.

A résztvevőket jelenléti ív aláírására kértük. A gyermek feletti szülői felügyeletet gyakorló szülő, hozzájáruló nyilatkozat kitöltésével vette tudomásul, és hagyta jóvá gyermeke részvételét a projekt keretében, annak fizikai befejezéséig megrendezésre kerülő eseményeken. A programon részt vevő óvodás gyermekek helyett a szülő írta alá a jelenléti ívet.

A gödrei „Tündéerkert” műhely megvalósítása alulról jövő kezdeményezésen alapult, szülői ötleten, melyhez többen csatlakoztak, így a szervezést felvállalóknak (pl.: önkormányzat, nevelők, önkéntesek, szülők, védőnő) „már csak” az ötlet finomra hangolása, a részletek kidolgozása és a lebonyolítás maradt. Az alulról jövő kezdeményezésből adódóan, az ötletgazdák és a szervezők „hozott anyagból dolgoztak”, így a tanulókör kapcsán projektköltség nem merült fel.

A Húsvét egyházi és világi hagyományainak megismerését, a foglalkozáson készített „alkotások” körét, anyagát, technikáját, a korcsoporti sajátosságoknak megfelelően választották/alakították ki. A gyermekek szüleit, nagyszüleit aktívan bevonták a kreatív munkába. A műhelymunkát tojáskereső játék követte, a program befejezéséig pedig a résztvevők elfogyasztották az elkészült „nyusziálácsokát”.

Program időpontjának meghatározásában az volt az elsődleges szempont, hogy Húsvét közeli időpont legyen. Április 19. napja ugyan olyan szempontból, hogy pénteki nap, kedvezőbb lett volna, de ez a péntek, már Nagypéntek napja, így a szervezők az április 17-ei időpont mellett döntöttek. Az időpontról szóló döntést az is alátámasztotta, hogy a kisgyermekes édesanyák, a nagymamák, a településen élő hölgyek a rendezvény kezdésének időpontjában már nagyrészt otthon tartózkodnak. A program sikeres lebonyolítását segítette az is, hogy az óvodapedagógus „munkaideje” 14:00 óráig tart, ezt követően fejlesztő foglalkozásokra már nem kerül sor, a gyermekek felügyeletét, megőrzését a dada látja el. Tehát így a gyermekfelügyelet időszakának kezdetére volt tervezhető a rendezvény kezdési időpontja.

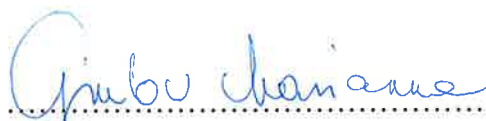
A program minden helyi háztartásnak, lakónak meghirdetésre került, szórólapok által. A részvételi hajlandóság viszont nagymértékben az óvodáskorú gyerekek rokonságára volt jellemző.

Az óvodai rendezvények általában csak a szülőknek szólnak, a foglalkozásokon a szülők, családtagok jelenléte sem lehetséges. A tanulókör keretében kivételesen a szülők, családtagok, érdeklődők a foglalkozáson is részt vehettek és együttesen gyarapíthatták tudásukat, alkothattak és süthettek. Ez különleges élmény volt minden résztvevőnek.

A Projekt keretében, Gödre községben megvalósított tanulókör is bizonyította, hogy a Helyi Cselekvési Tervben meghatározott megvalósítandó tevékenység, a helyzetelemzésben feltárt probléma (a helyben elérhető informális tanulási lehetőség hiánypótló lehet az adott települések közlekedési nehézségei miatt) megoldását szolgálja.

A program szervezésében és a lebonyolításban résztvevő szakemberek, önkéntes segítők, a programon résztvevők aktivitása a tevékenységgel elérni kívánt célok megvalósulásának biztos záloga. A program sikeresen szolgálta a Projektben megfogalmazott célok megvalósulását.

Gödre, 2019. április 22.

Gruber Marianna szakmai vezető